

JULIE EDEL HARDENBERG

Anamnese-Silannit —quotidian observations

De følgende tekster er bidrag fra forskellige mennesker i forbindelse med projektet *Anamnese-Silannit*, som endnu ikke er afsluttet.

FOTOS: JULIE EDEL HARDENBERG

*Maniguullutik inuusut
Siuttuuffik nalullugu*

*Maniguullutik isigaat
Ingutsisut siuttoralugit*

*Maniguullutik tusarnaarput
Ullortik qulakkeerusullugu*

*Maniguullutik aliasupput
Ullut kiserliortitsimmata*

*Maniguukkamik nungupput
Anniaatit nungullarlugit*

Kalaaleq, Kalaallisut oqalukkusunnngilatit isumaqaravit qallunaatut oqalukkuit siuarsimanagerullutit?

Kalaaleq, Kalaallisut oqalunngilatit qallunaat angerlarsimasutut misiginissaat pingaernerutikkakku?

Kalaaleq, Kalaallisut allakkusunnngilatit qallunaat aamma paasisinnaanissaat pingaernerutikkakku?

Kalaaleq, Kalaallisut allannerluttunngorsimavutit, oqaatsitimmi nammineq atorfissaqanngitsutut isigigakkit. Kalaaleq, Qallunaap aqutsisuunera pissusissamisoortutut isigaat kalaaleqatitimmi aqutsisunngussanngimmata. Kalaaleq, Kalaaleqatitit siuariartoqqunngilatit ilinniimmi kalaaleqatitit qaffasinnerullutik inissisimassanngimmata. Kalaaleq, Qallunaat kisiisa tusarnaartarpatit kalaaleqatitimmi tatiginnginnakkit. Kalaaleq, Qallunaat suliai apeqquuserneq ajorpatit kalaaleqativilli suliai apeqqtissarsiorfiguarpatit. Kalaaleq, Qallunaap siunertaqapiluttup sunnertuarpaatit, illilli tamanna inussiarnernertut isigiinnartarpat. Kalaaleq, Qallunaap kalaaleqatitit inguttarpai ajortussarsiorfigalugit, illillu tamanna nuannariinnartarpat. Kalaaleq, Sianiginngilat qallunaap iluaqutissarsiornermini atornerluinnaraatit, isumaqaannarputimmi suleqatigigaatit. Kalaaleq, Qallunaap anguniakkani anguguniuk atorfissaarutissavaatit, ajuallannerilli kalaaleqatinnut tutsiinnassavat. Kalaaleq, Qaatulissaatit kisimiilersimallutit, kalaaleqatitimmi ajattorsimagakkit qallunaaq illersorlugu.

Illit kalaaleq, Qallunaatuinnaq oqaluttutit, assut qallunaanit nuannarineqartarputit paatsuugassaannngitsumimmi oqalukkavit.

Kalaaleq, Qallunaatuinnaq oqalunnerit pillugu qallunaap aqqtissiuuppaatit qaffassarlutit, tamannalu iluariinnarpat.

Kalaallit, Qallunaatuinnaq oqaluttusi kisissi qaffassarneqarpusi, qaatulerpusimi akornassinni kalaallisut oqaluttortaarutereerlusi. Kalaallit, Qallunaatuinnaq oqaluttusi kalaallisut oqaatsisi ataqqiunnaarsimavasi, pisarissersuutitut piffissaajaatitullu isigilersimavasi.

Kalaaleq, Qallunaap suliakkiussai suleriaasialu sunik siunertaqarnersut nalunngiligigit? Takusinnaanngikkukkit tappigereersimassaatit. Kalaaleq, Ajorsarputit avissaartuutsitsineq akueriinnarsimagakku. Kalaaleq inuusuttoq, Illit sulii qanoq iliuuseqarnissamut piffissaqarputit.

Folk synes, at jeg er et intelligent menneske

På mit sprog siger man: -Inuk silalik, -Inuk silaqartoq, -Inuk silatooq, -Inuk silassorissoq

På mit sprog betyder det: et menneske forbundet til universet

Jeg er Inuk, jeg er kalaaleq

Jeg tænker med mit sprog, -jeg tænker i sila, jeg tænker med sila.

I magtens skygge

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over at blive målt efter de danske standarder.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over at skulle præstere mere, end hvad man forventer af en dansksproget.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over den manglende anerkendelse for grønlandsk kultur og tankegang.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over at skulle overbevise andre om, at det er værd at lære det grønlandske sprog.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over, at man ikke eksaminerer ved brug af det grønlandske sprog.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over, at man bliver negligeret, når man ønsker afholdelse af møder på grønlandsk.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over, at dansksprogede har en indstilling til grønlandere om, at de har mere brug for dansk, end at de selv har brug for grønlandsk.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over, at dansksprogede har en indstilling til grønlandere om, at de har brug for tolkning, og ikke dem selv.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over at komme i anden række, fordi jeg ikke hører til det dansksprogede netværk i Grønland.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over, at min kultur domineres af den danske minoritet, i et land hvor majoriteten er grønlandere.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over, at man ikke respekterer det grønlandske sprog som landets officielle sprog.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over at skulle være påpasselig med mine holdninger.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over at risikere stempling som racist/danskerhader/nationalist/offer, fordi jeg står ved min identitet.

Som grønlandssproget i Grønland, er jeg frustreret over, at vi lader os styre.

"My shadow has changed over time"

Because I was kalaaleq I was oppressed at school. I knew and felt that my language was not enough!
I felt guilty, I felt ashamed and I felt inadequate!

We were not taught about our culture; the things we should be proud of, instead we were taught about the Danish witchcraft!
I was taught not to feel adequate if I did not change myself.

Their tools come in various forms. My language and identity were secondary.
I did not want to fail. I had to bite the bullet, cried and struggled!

Sadly, I saw my grandfather disappear. I kept asking my mom: Why did you not teach me Danish? Why did you not speak Danish to me? I wanted to be like them – to be well educated.
I offered myself to serve them. I did not serve my family, my people; not even myself.

Kalaalinnorsaaaneq became a taboo. Not knowing my self-worth, not respecting my own inner voice, values and feelings, I became the oppressor of myself.
I wanted to be like them. But my soul kept whispering: remember who you are.

I got my education, I earned my Master's degree and stopped hiding myself. I have sacrificed too much in a system that was not made for us. I do not feel sorry any more. All I want is recognition!
I did not fail.

I still struggle with a foreign system in my own country.
I will not fail!

I want all Inuit to see and appreciate their beauty, dignity, and self-respect. I want Inuit to indigenize their identity and to be recognized.
Do not hide yourself even though you may feel small and different. Stop trying to please others because that was what you were taught.

Today my soul wants to say: **INDIGENIZE IT!**
Let us empower ourselves! By our identity, by our culture, by our language, by our values and worldview.

Nakooqatigiitta/let us be strong together!

Lund den 23. oktober 2016

Kære Julie

Tak for muligheden for at bidrage med et indlæg til diskussionen omkring identitet og ikke mindst de uanede horisonter af fortolkninger af post-kolonialisme. Du har i mange år været en central figur i min oplevelse af dybden af de sproglige og psykologiske kløfter der er mellem Grønland og Danmark, mellem mennesker som befinder sig i en paradoksal verden af dobbelthed, både sprogligt og kulturelt. Det er som om, at der er to lande at forholde sig til i ét land som betegnes som verdens største ø. Og herfra tager vores liv også udgangspunkt, i den mest kødelige betydning. Jeg er, som du, født i Grønland, Kalaallit Nunaat. Kalaaliuvunga. Dette ene ord, er måske mere sigende end andre forklaringer, for den er ligesom en positionering, et punkt på verdenskortet i et fysisk og menneskeligt koordinatsystemet, hvorfra mit liv i denne verden tager sin begyndelse. Fødslen udgør et punkt og derfra starter en rejse igennem tid og rum, fra klasseværelser i Paamiut og Nuuk, til universitetsbyerne Århus og København, til et voksenliv i Sverige. Jeg etablerer en familie og føder et barn i Sverige og oplever hvordan jeg værner om mit privatliv. Det er sådan, at tilværelsen har været brolagt med stene, nogle gange knapt synlige små stier, iblandt vildveje, og andre gange motorveje. Og vejene har jeg vandret på, og denne vandring er uden ende, den er en del af mig, jeg kan lide at røre på mig, skifte adresser eller arbejdspladser. Som barn var jeg en del af et lille samfund, et hushold, en aanaa og aataa, skolen og mine legekammerater i Paamiut. Aataa var præst og jeg gik i kirke, ofte tog jeg med ham til sygehuset og til alderdomshjemmet når han skulle holde gudstjeneste dér – og jeg lærte at se mennesker bede til en Gud, jeg så menneskers lidelser og sygdomme,

alderdom og afsvækkede kroppe og mennesker som ventede, måske på døden. Og jeg lærte, at aataa ikke var bange, han gik frem til mennesker uden frygt, han lyttede og gav trøst.

Denne frygtløse tid blev langsomt men sikkert afløst af en periode på 25 år med en personlig vandring i vrede og frygt, en tid som hænger sammen med oplevelsen af at komme op og udover barndommens hverdag og ind i en psykologisk fortolkning af livet som kvinde og grønlander. Mine historier om skam og selvhad ligner alle andres, jeg har ingen interesse i at fortælle dem til dig eller andre, det er bare gentagelser, et ekko eller en opremsning af hvordan andre nedbryder mig og dermed også dig. Ja, overgreb, racisme og skam er også en del af min historie. Nu er dette kvarte århundrede ved at være ovre. Det er som en historisk tid, en æra, som langsomt mistede kraften og sivede ud samtidigt som jeg blev mor og fandt en kraft der var udover forestillinger om egne begrænsninger og muligheder. Jeg blev stående, og den indre storm som har raset i mange år, denne krævende tvivl over egen identitet er blevet mildere og tilmed sødere, den er mere venlig og omsorgsfuld. Tvivlen er også en menneskelig base. Tvivlen kan være som en piskende hersker som driver skæbner ud i selvudslettende projekter om krav på endelige svar og universelle sandheder, krævende rammer om grænser for mellemmenneskelig kontakt. Tvivlen er menneskelig og den er smuk som fænomen, for den forsøger at presse os til at se moralsk på tilværelsen og hinanden. Tvivlen har ingen grænser, den er som et møde mellem mennesker.

Kærlig hilsen, Millie

Inuiaqatigiittut aaqqissuussaansinni innuttaasutut kaammattorneqartarpugut meerartagut kalaallit oqaasiinik kulturiannillu pingaartitsilluta perorsaassalluta. Meerartagulli peroraangamik paasilertarpaat kultureerput oqaatsigullu systemip aqutseriaatsip ataqqinagit kinguarsaatitut isigalugit atorumannikkaat. Kingornalu innuttaasutut malugiartulersarpaat systemip aqutseriaatsip inorsartillugit inissaqartinngikkai. Aqutseriaasittami suleriaasaa oqaatsitsinnik kulturitsinnillu tunngaveqanngimmat, danskilli oqaasii kulturialu salliutillugu tunngavilersuutigimmagu. Aqutseriaaserput innuttaminut naleqqussarani, innuttaasut systemimut naleqqussartinniarsarivai iluatsiffeqaruminaatsumik.

En ribbensandwich og en kylling!

Da jeg var omkring 9 år gammel, blev jeg bedt om at løbe ærinder for min mor. Jeg blev bedt om at tage på indkøb, samt på vejen hjem, hente en ribbensandwich og en stegt kylling på det lokale grillsted. Før jeg tager afsted, sikrer min mor sig, at jeg husker, hvad jeg skal bede om hos ekspedienten, ved at lade mig gentage ordene: "En ribbensandwich og en stegt kylling!" Da jeg senere ankommer til det lokale grillsted og kigger op på en ekspedient, som taler dansk til mig, glemmer jeg betegnelserne ribbensandwich og kylling. Men da jeg ved, hvilket dyr en kylling og en ribbensandwich indeholder, er jeg fortrøstningsfuld. Så ved brug af min fantasi og opfindsomhed fremstammer jeg lydene fra en gris og en kylling. Men den eneste reaktion jeg får tilbage, er en fnisende og uforstående ekspedient. Jeg vender skamfuldt hjem og får skældud af min mor, fordi jeg havde glemt de danske betegnelser: en ribbensandwich og en kylling. Jeg tænkte, at jeg skulle have været bedre til dansk. Jeg tænkte ikke, at ekspedienten skulle have været bedre til grønlandsk.

Mine første ord var grønlandske, mit første sprog var grønlandsk, talt af min elskede familie, min grønlandske familie.

De formede mig som menneske. Formede mit menneskesyn. Gav mig kærlighed. Gav mig et hjem, i verden og i hjertet.

Mine senere ord var danske, mit andet sprog var dansk, talt af min fraværende familie, min danske familie. De lærte mig, at verden også var et sted, man kunne føle sig ude. De formede min forsvarsmekanisme og gav mig ensomme stunder.

I danske øjne var jeg grønlænder, selvom jeg talte perfekt dansk, og desuden havde en dansk far og ikke lignede stereotypen på en grønlænder med sort hår osv.

Jeg behøvede jo ikke engang at være brun i huden i Danmark, for at blive betragtet som ikke-dansk. Det var nok, at folk vidste, jeg havde grønlandsk blod i mig.

Jeg kunne mærke, at det ikke var en god ting, at jeg var grønlænder. Så min bror og jeg blev set som "grønlænderne", med dertilhørende småracistiske kommentarer og jokes.

Så mange "grønlænder-jokes" man skulle høre på, stadig skal høre på og nok altid kommer til at høre på. Mange danskere synes jo, det er så uskyldigt – hvad skade gør en joke?

Det kommer de nok aldrig til at forstå.

I Grønland og i grønlandske øjne blev jeg set som grønlænder, selvom at jeg også talte dansk og havde en dansk far. Jeg snakkede også grønlandsk – det var nok til, at jeg følte mig inkluderet – ikke ekskluderet som i Danmark, selvom jeg talte dansk. Det handlede om mit sprog, min mentalitet, min humor og mange andre ting, som på mange måder ville være kendetegnende for en grønlænder. Så jeg følte mig hjemme i Grønland. Derfor er Grønland mit hjem.

Både min grønlandske og danske familie skabte rammerne for, hvor jeg følte mig hjemme. Det samme gjorde synet på mig, fra samfundets side i både Danmark og Grønland. Det er ikke svært at forstå, hvorfor jeg føler mig hjemme i Grønland, føler mig som grønlænder, ser mig som grønlænder, kalder mig for grønlænder.

I mit voksne liv afspejlede det sig også i de venskaber, jeg etablerede. Mine tætteste venner bestod af danskere af anden etnisk herkomst, og de kom fra hver deres sted i verden.

Jeg har nok følt, at jeg kunne relatere mig mere til dem, fordi jeg selv havde nogle af de samme oplevelser i Danmark, med racisme, stigmatisering og fordomme.

Hvorfor har vi ikke flere grønlandske ledere og formidlere, som forstår sig på sproget, kulturen og historien? Som det ser ud i dag, reproducerer det etablerede system problemstillinger ved at implementere løsninger for samfundet, med udgangspunkt i det danske sprog, kultur og værdisæt. Derefter etablerer systemet forskellige instanser i forsøget på at afhjælpe de problemstillinger, det selv er med til at skabe i samfundet, fordi det ikke tager udgangspunkt i den grønlandske virkelighed, sproget, kulturen og historien.

Tilvalg/fravalg

Min mor er Inuk, efterkommer af danske missionærer, handelsfolk og inuit. Min far er dansk. Han kom til Grønland som ung, arbejdede her i et par år, mødte min mor, jeg blev til, mere blev det ikke til. Min moster havde et fotografi af ham, fra tusind meters afstand; min danske far, med sin danske kone. Min danske far, med sit danske barn. Min danske far, med sin danske baggrund. Min danske far, med sit danske hjem. Min danske far, nu hjemme i Danmark.

Min mor har vist aldrig haft grønlandske kærester, kun danske. Engang genkendte hun en grønlandsk mand på gaden og fortalte mig, at han engang havde bejlet til hende. Med sit ansigtsudtryk viste hun mig, at han ikke var noget for hende. Jeg tænkte, om det var fordi, at han var grønlænder. Jeg tænkte, om grønlændere var et fravalg. Jeg tænkte, om også jeg var et fravalg.

Navnløse er vi
af eventyr der sluttede
i favnen på en anden

Navnløse er vi
af kød og blod
Hos de, hvis efterkommere er udvalgte

Navnløse er vi
Hvis blod flyder hos andre
og nægter at forstumme